

**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри
менеджменту та освітніх технологій
від 29 червня 2026 року №5

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
Протокол засідання Вченої ради
ХОППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
Наказ від 01 липня 2026 № 214/но
В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів перших класів всеукраїнського
науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»**

**«НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: РЕАЛІЗАЦІЯ
КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЗА
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ ПРОЕКТОМ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»**

**Хмельницький
2026**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (*Гуменюк Віра Василівна*, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та освітніх технологій Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225.

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2031 року

Рецензенти:

Надія БИРКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту та освітніх технологій Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка.

Антоніна ГАЛАС, методист з початкової освіти Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, відмінник освіти України.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Перетворення, що відбуваються в системі початкової освіти України відповідно до національних і цивілізаційних аксіологічних пріоритетів, спричинили виникнення нового соціального замовлення на вчителя, спроможного до ефективної професійної діяльності в умовах реалізації законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції «Нова українська школа», інших нормативно-правових актів, що регламентують напрями модернізації національної освітньої галузі. Формування вчителя нової генерації, здатного забезпечити всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей, наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості й допитливості, досягається шляхом системного професійного розвитку педагога на засадах компетентнісного підходу, концептуальною метою якого є становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних ключових, загальнопредметних, предметних компетентностей.

Програма курсів розроблена з урахуванням аксіологічних імперативів оновлення змісту, методів, форм і засобів національної системи початкової освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа», цивілізаційних викликів XXI століття, основних положень STEM-освіти та педагогіки гуманізму, надбань сучасної психології, педагогіки, вікової фізіології, особливостей організації освітнього процесу в класах початкової школи Проєкту.

Програма курсів підготовки вчителів початкової школи до роботи за всеукраїнським науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» укладена на основі законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», а також з урахуванням вимог нормативних документів щодо післядипломної педагогічної освіти педагогічних кадрів, кваліфікаційних характеристик та напрямів і змісту функціональної діяльності вчителів початкової школи, наказів Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 № 1319 «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» та від 18.05.2017 № 714 пункту 5 (підпункт 3), а також листа Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України від 23.10.2017 № 21.1/-2336 з питань упровадження всеукраїнського науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» в практику роботи закладів загальної середньої освіти.

Цільова група: вчителі перших класів закладів загальної середньої освіти, які працюють /будуть працювати за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України».

Обсяг (тривалість): 30 годин /1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: програма реалізується у змішаному, очному або дистанційному форматах відповідно до плану-графіка курсів підвищення кваліфікації. Навчання поєднує лекційні, практичні заняття, педагогічну практику, самостійну роботу та підсумкові заходи. Особливістю програми є практична спрямованість змісту, використання інтерактивних методів навчання, аналізу професійних ситуацій, кейсів, проєктної діяльності та сучасних

цифрових сервісів.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, змішана).

Мета підвищення кваліфікації: підвищити рівень сформованості системи професійних компетентностей слухачів курсів для розбудови компетентнісно орієнтованої початкової школи, реалізації нормативно-правових актів із питань функціонування національної системи освіти, зокрема Державного стандарту початкової освіти та Концепції «Нова українська школа».

Завдання підвищення кваліфікації:

Основними завданнями Програми є:

- сформувати цілісне розуміння сучасних тенденцій розвитку освіти;
- розвинути здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів;
- сприяти реалізації соціального замовлення на якість компетентнісної початкової освіти, визначеної нормативно-правовими актами в галузі національної системи освіти та початкової освіти зокрема;
- розвинути здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання, розвитку учнів;
- сформувати у слухачів курсів систему знань, умінь та навичок, цінностей і ставлень як складових базових компетентностей, що дозволить їм здійснювати професійно-педагогічну діяльність на високому рівні.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

удосконалення раніше набутих та/або набуття нових професійних компетентностей для виконання трудових функцій: мовно-комунікативна А1, предметно-методична А2, інформаційно-цифрова А3, психологічна Б1, емоційно-етична Б2, педагогічне партнерство Б3, інклюзивна В1, здоров'язбережувальна В2, прогностична Г1, організаційна Г2, оцінювально-аналітична Г3, здатність до навчання впродовж життя Д1,

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

знати і розуміти:

- сучасні тенденції розвитку освіти, початкової освіти зокрема;
- основні механізми функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;
- способи реалізації інтеграційного підходу в навчанні учнів початкової школи;
- особливості освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» як однієї з 10 освітніх програм, що пройшли передбачену чинним законодавством експертизу на відповідність Державному стандарту початкової освіти та визнані такими, що можуть реалізовуватися в ЗЗСО України;

- інноваційні освітні технології для забезпечення якості освітнього процесу;

уміти та застосовувати:

- організовувати освітню діяльність на засадах компетентнісного, інноваційного та персоналізованого підходів;
- організовувати культуромовне освітньо-розвивальне середовище;

- розкривати особливості навчальних програм окремих предметів 1-х класів, що викладаються за авторськими методиками Проєкту;
 - проводити уроки та здійснювати їх аналіз у 1-х класах Проєкту;
 - здійснювати моніторинг ефективності освітнього процесу в 1-х класах Проєкту;
 - планувати та організовувати навчально-виховну діяльність відповідно до сучасних освітніх підходів;
 - застосовувати інноваційні форми та методи роботи;
 - використовувати цифрові сервіси для підготовки та проведення освітніх заходів;
 - створювати безпечне та психологічно комфортне освітнє середовище;
 - організовувати взаємодію між учасниками освітнього процесу на засадах партнерства;
- володіти навичками та виявляти готовність:**
- сповідувати та формувати у здобувачів освіти моральні, демократичні, життєві цінності;
 - здійснювати професійно-педагогічну діяльність на засадах педагогічної аксіології;
 - виявляти готовність до змін, рефлексії власної професійно-педагогічної діяльності, постійного професійного розвитку.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

По завершенню курсів передбачається проходження слухачами контролю знань у вигляді тестування. Тест складається з 20 питань. Правильна відповідь оцінюється в 2 бали. Максимальна кількість балів за проходження контрольного тесту – 40. Педагогічна практика та виконання практичних завдань - 40 балів. Участь у підсумковій конференції - 20 балів. Максимальна кількість балів - 100. Прохідний бал для отримання документа про підвищення кваліфікації – 60.

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво.

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено розвиток загальних та професійних компетентностей учителів ЗЗСО, спрямований на формування їх готовності до роботи за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» і містить питання, пов'язані з методологією, теорією, методикою та практикою навчання учнів 1-х проектних класів, особливостями роботи з дітьми з особливими потребами, авторськими технологіями ефективного засвоєння навчального матеріалу, навчання на основі власних відкриттів, раціонального читання, використання здоров'язбережувальних технологій тощо. Особливістю реалізації Програми є практична спрямованість навчання, що реалізується через поєднання активних студій (тренінгів, кейс-методів, аналізу педагогічних ситуацій, моделювання навчальних занять, ранкових зустрічей, підготовку і проведення фрагментів компетентнісно спрямованих уроків).

Підсумкові заходи включають виконання поточних практичних завдань у цифровій платформі Google Classroom, презентацію власного педагогічного досвіду під час онлайн-конференції у Google Meet та фінальне комп'ютерне тестування, що сприяє комплексному оцінюванню засвоєння навчального матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань.

Зміст програми складається з одного модуля та 8 взаємопов'язаних тем.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 11 год – лекційні заняття, 16 год – практична робота, 1 год – контрольні заходи, 2 год – підсумкова сесія. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. СУЧАСНА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ					
Тема 1.1. Компетентнісний підхід та його роль у реалізації постнекласичної парадигми освіти	2				2
Тема 1.2. Особливості викладання навчальних предметів «Я пізнаю світ» і «Українська мова» на підготовчому етапі формування в першокласників первинних умінь і навичок читання та письма як складових мовленнєвої компетентності	1	1			2
Тема 1.3. Методика викладання навчальних предметів «Читання» та «Письмо» на другому (генетичному) та третьому (алфавітному) етапах формування в першокласників первинних умінь і навичок читання та письма як складових мовленнєвої компетентності	2	2			4
Тема 1.4. Формування в учнів перших проєктних класів математичної компетентності на уроках математики і «Я пізнаю світ»	2	2			4
Тема 1.5. Формування в учнів перших проєктних класів компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій на уроках «Я пізнаю	2	2			4

світ»					
Тема 1.6. Роль ранкових зустрічей у формуванні ключових компетентностей учнів початкової школи	1	1			2
Тема 1.7. Реалізація педагогіки партнерства в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»		2			2
Тема 1.8. Використання в освітньому процесі проєктних класів інформаційно-комунікаційних технологій	1	1			2
1.9. Педагогічна практика		4			4
Разом за 1 модулем	11	15			26
Підсумкові заходи					
1. Формування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічного працівника		1			1
2. Контроль знань (<i>тестування, підсумкова робота тощо</i>)				1	1
3. Підсумкова сесія (конференція) з обміну досвідом				2	2
Усього	11	16		3	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. СУЧАСНА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

Тема 1.1. Компетентнісний підхід та його роль у реалізації постнекласичної парадигми освіти

Сучасні підходи до організації освітнього процесу у початковій школі. Компетенції та компетентності – визначальні категорії компетентнісного підходу в освіті. Ключові ролі компетентнісного підходу: практична орієнтація (знати, щоб діяти), адаптивність до невизначеності (вміння вчитися впродовж життя), міждисциплінарність, особистісно-орієнтований характер. Сукупність ключових компетенцій як інтегрована характеристика особистості. Єдність компетентностей та цінностей (ставлень, мотивів, переконань) особистості. Особливості формування ключових компетентностей та наскрізних умінь учнів у початковій школі. Добір ефективних методів, прийомів навчання і форм організації освітньої діяльності.

Тема 1.2. Особливості викладання навчальних предметів «Я пізнаю світ» і «Українська мова» на підготовчому етапі формування в першокласників первинних умінь і навичок читання та письма як складових мовленнєвої компетентності

Особливості формування в першокласників первинних умінь і навичок читання та письма як складових мовленнєвої компетентності. Етапи навчання грамоти: 1 етап - формування первинних навичок читання цілими словами, а також первинних навичок написання елементів букв за допомогою алгоритмічних методів

з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (уроки читання, української мови та предмета «Я пізнаю світ»); 2 етап - навчання грамоти за генетичним методом: букви вивчають не в алфавітній послідовності, а групами, які мають однакові елементи; 3 етап - навчання грамоти (вивчення учнями букв у алфавітній послідовності), спрямування роботи на вдосконалення набутих на першому-другому етапах мовленнєвих умінь і навичок. Використання вправ для удосконалення набутих умінь. Технологічні структури вправ «Презентація букв», «Презентація цифр», «Човники» (формування й розвиток навички читання цілими словами), «Жук-буквоїд», «Сорока й черепаха», «Фотоапарат», інші. Алгоритм формування навички читання цілими словами. Засоби мотивації дітей.

Тема 1.3. Методика викладання навчальних предметів «Читання» та «Письмо» на другому (генетичному) та третьому (алфавітному) етапах формування в першокласників первинних умінь і навичок читання та письма як складових мовленнєвої компетентності

Навчання грамоти першокласників на основі аналітико-синтетичного методу. Букварний (генетичний) та післябукварний (алфавітний) етапи. Методи, прийоми методики, технології формування усвідомленого читання, правильної графічної навички письма та розвиток комунікативних здібностей молодших школярів. Методика читання на генетичному етапі: звуковий аналіз, читання складів-злиття, робота зі словами та реченнями. Методика письма на генетичному етапі: ознайомлення з графічною формою, складання з елементів, словникова та променева робота. Методика читання на алфавітному етапі: вивчення алфавіту, поглиблення аналізу, усвідомлення тексту. Методика письма на алфавітному етапі: списування та копіювання, письмо під диктування, творче письмо. Інтерактивні технології.

Тема 1.4. Формування в учнів перших проєктних класів математичної компетентності на уроках математики і «Я пізнаю світ»

Математична компетентність як здатність особистості бачити та застосовувати математичні знання для розв'язання практичних завдань, створювати математичні моделі та орієнтуватися у просторі. Реалізація цілей змістових ліній «Математика навколо мене», «Вивчаю математичні процеси та явища», «Критично оцінюю дані та власну математичну діяльність», «Досліджую навколишній світ засобами математики» через навчальний предмет «Математика» та інтегрований курс «Я пізнаю світ». Створення умов для розвитку математичних здібностей учнів: використання інтерактивних освітніх технологій та технологій критичного мислення (кооперативне навчання, робота в парах або групах, технологія навчання в грі, дискусія, метод проєктів, афірмації, тренінги); технологія STEM-освіти (навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач); технологія раціонального читання; повного засвоєння навчальних одиниць; збагачення освітнього процесу, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензуллі.

Тема 1.5. Формування в учнів перших проєктних класів компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій на уроках «Я пізнаю світ»

Реалізація компетентнісної моделі початкової освіти в Проєкті на засадах STEM-освіти під час вивчення природничої освітньої галузі. Формування в учнів дослідницької компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій шляхом опанування змістових ліній «Я- дослідник», «Я у світі», «Я- винахідник». Наукове дослідження в природничій галузі. Поняття про винахідництво. Теорія розв'язання винахідницьких задач Г. Альтшулера. Методи розв'язання винахідницьких задач. Алгоритм розв'язання винахідницьких задач Г. Альтшулера.

Тема 1.6. Роль ранкових зустрічей у формуванні ключових компетентностей учнів початкової школи

Особливості проведення ранкових зустрічей в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України». Значення ранкової зустрічі: створення спільноти класу, формування соціальної та громадянської компетентностей, створення позитивного емоційного настрою в класі, формування успішної всебічно розвиненої особистості школяра. Чотири етапи ранкової зустрічі: привітання, обмін інформацією (обговорення власного досвіду зі своїми товаришами, групова робота, щоденні новини. Зміст діяльності вчителя на кожному етапі ранкової зустрічі.

Тема 1.7. Реалізація педагогіки партнерства в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»

Реалізація педагогіки партнерства в трикутнику взаємодії учень-учитель - батьки. Складові педагогіки партнерства: рівноправний діалог, спільна відповідальність за результат навчання, використання інтерактивних вправ, створення психологічно комфортного середовища без тиску на дитину. Ключові напрями партнерської взаємодії: 1) взаємодія «учитель-учень»: навчальний діалог, емоційна підтримка, ситуація успіху; 2) взаємодія «учитель-батьки»: спільні заходи та батьківські форуми, медіасупровід, зворотний зв'язок. Методичні інструменти партнерства.

Тема 1.8. Використання в освітньому процесі проєктних класів інформаційно-комунікаційних технологій

Можливості та педагогічна цінність використання ІКТ в освітньому процесі проєктних класів. Інформаційно-цифрові додатки та застосунки. Мультимедійні презентації. Відеоконтент як ефективний засіб навчання. Сутність, види, характеристика та можливості відеоконтенту в освітньому процесі. Навчальні, розважальні, інформаційні, мотиваційні, інтерактивні, адаптивні, персоналізовані відео. Аналіз різних сервісів та інструментів програмного забезпечення на основі штучного інтелекту.

1.9. Педагогічна практика

Ознайомлення з інноваційними практиками організації освітнього процесу в 1-их проєктних класах. Відвідування навчальних занять, спостереження за освітнім середовищем. Аналіз сучасних моделей та форм організації освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу.

Підсумкові заходи

Контроль знань (*тестування, підсумкова робота тощо*)

Тестування професійного зростання педагогічних працівників. Анкета зворотного зв'язку щодо організації освітнього процесу на курсах підвищення кваліфікації. Рефлексія освітньої програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Підсумкова сесія (конференція) з обміну досвідом

Презентація результатів професійної діяльності та набутого досвіду. Представлення практичних напрацювань, обговорення актуальних питань освітньої діяльності у 1-му проектному класі, підбиття підсумків навчання та визначення перспектив професійного розвитку.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Змоделювати педагогічні ситуації з використанням інструментів формувального оцінювання.
2. Розробити фрагмент навчального заняття, де реалізується навчання здобувачів на основі власних відкриттів.
3. Розробити практичний кейс і презентувати компоненти безпечного освітнього простору в класі.
4. Створити інформаційний продукт (буклет, презентації, інфографіки) для забезпечення партнерської взаємодії з батьками.
5. Аналіз кейсу щодо формування позитивного психологічного клімату в учнівському колективі.
6. Розробити план заходів із профілактики в учнівському середовищі булінгу та кібербулінгу.
7. Проаналізувати складні питання співвідношення оцінювання діяльності здобувачів та академічної доброчесності.
8. Проаналізувати освітні втрати та освітні розриви, визначити шляхи їх превенції, мінімізації, подолання.
9. Підготувати фрагмент ранкової зустрічі для позитивного настрою дітей перебування в школі.
10. Підготувати фрагмент уроку з використанням фізкультхвилинки.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 12.05.2023 № 552 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.07.2023 № 1155/40211. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-23#Text>
2. Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 р. № 4742-IX . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

3. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>

6. Про проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів» : наказ Міністерства освіти і науки України від 02.11.2016 № 1319.

7. Про проведення експерименту за темою «Створення й упровадження моделі національного освітнього технопарку з підвищення якості дошкільної та загальної середньої освіти за участі закладів освіти, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» на червень 2021 - грудень 2030 роки» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.06.2021 № 734.

8. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

Основна література

1. Бахмат Н. Розвиток soft skills здобувачів початкової освіти в умовах інклюзії. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2022. N 1. С. 144 -152.

2. Биков В., Спірін О., Пінчук О. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2020. No 1. URL: <file:///C:/Users/ryabk/Downloads/MODERNTASKSOFDIGITALTRANSFORMATI%20NOFEDUCATION.pdf>

3. Бібік Н. М. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: метод. посіб. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 104 с.

4. Гавриш І.В., Булахова Л.М., Северіна О.В., Ярмак І.М.. Методичні рекомендації до виконання окремих вправ. Харків, 2020. 13 с.

5. Гуменюк В.В., Наумчук І.А. Виявлення та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на основі таксономії Б. Блума. *Освіта в умовах воєнного стану в Україні*. Зб. матеріалів наук.-пр.конф. Ч.1. Хмельницький: ХОППО, 2022. С. 72 - 76. URL: <https://hoippro.km.ua/?p=8214>

6. Гуменюк В.В., Наумчук І.А. Сучасні освітні підходи до формування ключових компетентностей здобувачів освіти. *Професійний розвиток педагога в контексті викликів сьогодення*: зб. наук. статей за матеріалами II Всеук. наук.-практ. конф.ї (м. Черкаси, 24 квітня 2024 р). / за ред. Т.К. Андрющенко. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2024. С. 13 -17.

7. Демченко Н. М. Розвиток критичного мислення в учнів початкових класів на уроках математики. *Психолого-педагогічні науки*. 2022. N 3. С. 45–47.

8. Зоря Ю. М. Медіаграмотність та STEM-освіта: виклики та можливості : навч.-практ. посібник. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 98 с.

9. Онопрієнко О. В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів : метод. посіб. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 98 с.

10. Утвердження української національної та громадянської ідентичності : монографія /Журба К.О., Бех І.Д., Бойко С.М., ін. Київ : «Компрінт», 2024. 232 с.

Додаткова література

1. Біла книга з регулювання ШІ в Україні : [інформ. вид.] / Міністерство цифрової трансформації України. 2024. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/a/ba/d5da75c2613e331bb89258f950adcbae.pdf>

2. Довідник безбар'єрності. URL: <https://bf.in.ua>

3. Державна служба якості освіти. Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023/2024 навчальному році. 22.05.2024. 72 с.

4. Дзюбко Л. В., Мельник І. В. Копінг-стратегії молодших школярів як реакція на стрес в умовах невизначеності освітнього простору. *Вчені записки*. 2023. 157 с.

5. Мамиченко С.А. Soft skills сучасного фахівця : навчально-методичний посібник. Київ : Академперіодика, 2024. URL:

https://akademperiodyka.org.ua/uk/books/educational_publications/soft-skills-of-a-modern-specialist/

6. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : метод. посіб. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 88 с.

7. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій ШІ в закладах вищої освіти : [метод. рек.] / Міністерство освіти і науки України. 2025.

URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>